

Rozdílná podpora výzkumu, vývoje a inovací v zemích EU: příspěvek k divergenci jejich ekonomik?

Ing. Karel Mráček, CSc.

Institut evropské integrace, NEWTON College, a. s.

Vědeckopopularizační seminář

Harmonizace fiskální a sociální politiky v EU?

Brno, 4. května 2012

Tento seminář je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KMráček11

Přímá a nepřímá veřejná podpora VaV

- Členění veřejné podpory VaV – přímá a nepřímá

Přímá veřejná podpora VaV

- poskytnutí veřejných (státních) finančních prostředků na podporu VaV
- *Druhy přímé veřejné podpory VaV* (institucionální podpora, účelová podpora grantových a programových projektů, podpora velkých infrastruktur, mezinárodní spolupráce ve VaV, spolufinancování OP ve VaV)
- *Výhody přímé veřejné podpory VaV* (možnost zaměření na předem definované cíle, podpora koncepčního rozvoje VO...)
- *Nevýhody přímé veřejné podpory VaV* (vysoké náklady spojené s administrací projektů, kontrolou projektů, selektivní přístup...)

Přímá a nepřímá veřejná podpora VaV

Nepřímá veřejná podpora VaV

- stimulace podnikatelských subjektů k vyššímu vynakládání prostředků na VaV
- *Druhy nepřímé veřejné podpory VaV* (ve formě daňových pobídek a úlev, urychleného odpisování, zvýhodněných úvěrů, podpory rizikového kapitálu apod.)
- *Výhody nepřímé veřejné podpory VaV* (plošné využití – není narušeno konkurenční prostředí; vyšší objektivita tržní alokace prostředků ponechané na firmách; administrativně a nákladově méně náročné...)
- *Nevýhody nepřímé veřejné podpory VaV* (složitější daňová legislativa; komplikovaná predikce očekávaných daňových příjmů, vazba na zisk – MSP...)

Strategie Evropa 2020 a podpora V, V a I

- znalosti, výzkum a inovace jako hybné síly dalšího růstu ekonomiky (tzv. inteligentní růst), opět úloha V, V, I a vzdělávání ve zvyšování konkurenceschopnosti, odbourání určité mezery ve vztahu k USA – tradiční benchmark
- opět výdaje na VaV jako 3 % HDP,
- celkové investice do VaV nyní v Evropě – ani 2 % HDP, USA – 2,7 %, Japonsko – 3,4 %
- příčiny odstupu EU za USA a Japonskem:
 - rozdíly mezi členskými zeměmi EU v intenzitě VaV
 - zejména pak v úrovni financování VaV ze soukromých zdrojů
- konkurenceschopné země ve VaVaI mají poměr státních a podnikových výdajů 1 : 2 až 1 : 3, země s ekonomickými problémy mají obvykle vyšší státní výdaje

Podíl státních rozpočtových výdajů na VaV na HDP

- Průměr za EU27 – 0,75 %, údaje za rok 2009
- *Rozpětí členských zemí EU od 0,20 % (Lotyšsko) do 1,13 % (Finsko)*
- Vedle Finska další nejvyšší podíl rozpočtových výdajů na VaV na HDP – Dánsko (0,99 %), Portugalsko (0,92 %), Švédsko (0,92 %), Nizozemsko (0,89 %), Německo (0,87 %)
- Na opačném konci vedle Lotyšska je Litva (0,26 %), Slovensko (0,30 %) a Rumunsko (0,31 %)
- ČR (0,63 %) pod průměrem zemí EU27
- USA (1,17 %), Jižní Korea (1 %), Japonsko (0,75 %)

Podíl státních rozpočtových výdajů na VaV na celkových veřejných výdajích

- Průměr za EU27 – 1,48 %, údaje za rok 2009
- *Rozpětí členských zemí EU od 0,39 % (Malta) do 2,01 % (Finsko)*
- Vedle Finska další nejvyšší podíl rozpočtových výdajů na VaV – Portugalsko (1,92 %), Německo (1,83 %), dále Španělsko, Nizozemsko, Dánsko, Švédsko
- Nejnižší podíly vedle Malty Lotyšsko (0,47 %) , Litva (0,6 %)
- ČR (1,38 %) pod průměrem zemí EU27
- USA (2,79 %), Jižní Korea (2,99 %), Japonsko (1,90 %)

Podpora průmyslového VaV ze státního rozpočtu

Podíl podpory průmyslového VaV z celkových rozpočtových výdajů

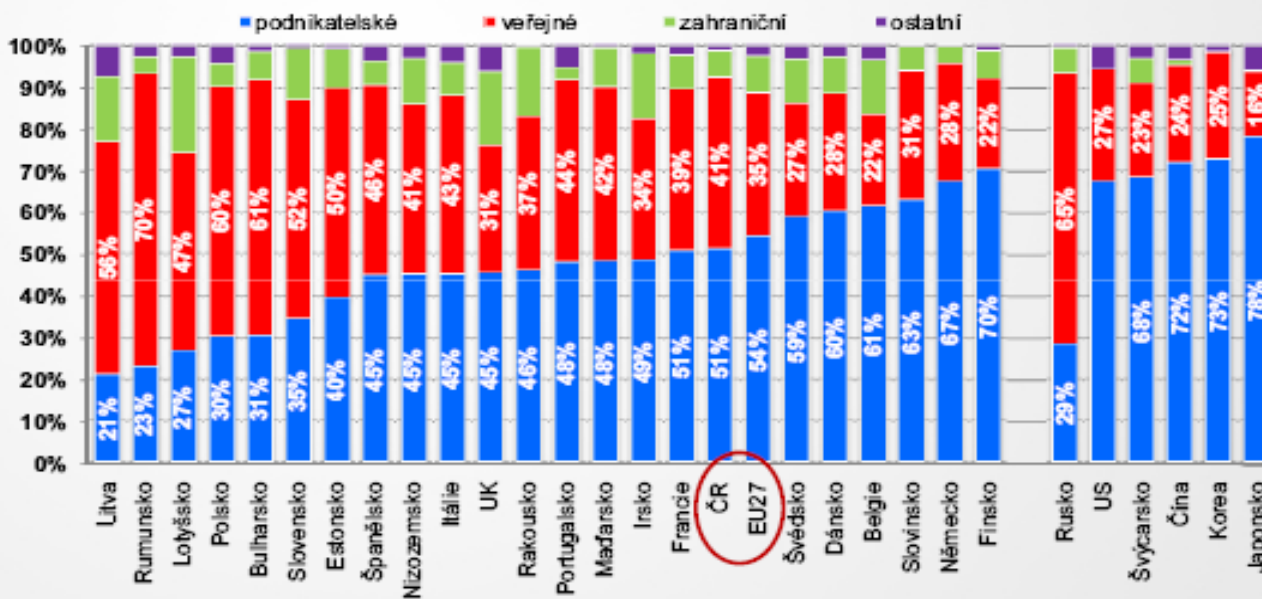
- Průměr za EU27 – 9,6 %, údaje za rok 2009
- Nejvyšší podíl – Belgie (36,1 %) a Finsko (23 %)
- Nejnižší Malta (0 %) a Litva (0,1 %); velmi nízký podíl Francie (1,7 %)
- ČR (13,1 %) nad průměrem zemí EU27 , na úrovni Rakouska (13,3 %) a Německa (12,7 %)

Celkové výdaje na VaV (% HDP)

Výdaje na VaV podle zdrojů financování

Kdo financuje výzkum a vývoj ve světě?
(výdaje na VaV podle zdrojů financování, 2008)

Zdroj: OECD a EUROSTAT

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD
www.czso.cz

Nepřímá veřejná podpora VaV

- **Daňové pobídky** začaly být široce využívány v zemích EU s cílem především povzbudit investory nebo společnosti k investicím do výzkumu a vývoje nebo k založení a vzniku nových technologicky orientovaných společností, a to zvláště cestou daňových dobropisů (tax credit) nebo nižšími daňovými sazbami.

Daňové pobídky jsou zejména uplatňovány v těchto formách:

- tax credit (daňový dobropis, sleva na dani),
 - odpočty (položky odčitatelné) od základu daně,
 - odklady platby daně.
- Využití v zemích s různými modely politiky

Nepřímá veřejná podpora VaV

- Dále se pak využívá:
 - odpisová politika (zrychlené odpisování),
 - různé speciální daňové pobídky (cílené na vytváření nových pracovních příležitostí ve výzkumu a vývoji, na podporu zavádění a využívání high-tech zejména ve středních a malých podnicích apod.),
 - daňová podpora rizikového kapitálu,
 - snížení odvodů sociálního pojištění zaměstnavatele za výzkumné a vývojové pracovníky.

Nepřímá veřejná podpora VaV

- *Daňové úlevy na VaV* – Velká Británie, Irsko, Belgie, Rakousko, Španělsko, Maďarsko, Dánsko, Nizozemsko, Portugalsko, **ČR**
- Německo, Švédsko, Finsko – preferují přímou podporu
- Ve vyspělých zemích OECD – využívají také USA, Kanada, Japonsko, Austrálie,
- Česká republika – od roku 2005 – odpočet od základu daně z příjmů ve výši 100 % výdajů na vlastní výzkum v daném zdaňovacím období
 - Předpokládá se rozšíření daňových úlev i na nakupovaný (smluvní) výzkum od výzkumných organizací. (Cílená daňová pobídka na podporu spolupráce (společných projektů) mezi universitami, veřejnými výzkumnými institucemi a průmyslovými firmami – viz např. Velká Británie, Kanada, Norsko, Japonsko, Španělsko ad.)

Děkuji za pozornost

Ing. Karel Mráček, CSc.

mracek@avo.cz

m.: 723 079 137